

REFERAT Økonomiudvalget - 2022-2025 d. 24-06-2025

Mødedato Tirsdag d. 24. juni 2025 kl. 16:00

Mødested Mødelokale 2, Allerslev

Mødedeltagere Flemming Damgaard Larsen, Tina Mandrup, Rikke Zwisler
Grøndal, Grethe Nørtoft Saabye, Carsten Rasmussen, Ole Blickfeldt
(Afbud), Mikael Ralf Larsen

Indholdsfortegnelse

ØU - Godkendelse af dagsorden.....	3
ØU - Miljøvurderinger af grave og interesseområder - forarbejder til ny Råstofplan.....	4
TMB - Praksis for opklassificering af private fællesveje.....	7
TMB - Opklassificering af 3 private fællesveje til offentlige veje.....	10
ØU - Godkendelse af referat.....	13

Punkt 1: ØU - Godkendelse af dagsorden

Beslutning

Godkendt.

Punkt 2: ØU - Miljøvurderinger af grave og interesseområder - forarbejder til ny Råstofplan

25-004555

Beslutning

Høringssvarene anbefales med følgende bemærkninger; det tilføjes, at de potentielle graveområder vil bidrage negativt til trafikikkerheden og belaste et vejnet og kulturhistoriske landsbyer, der ikke er gearret til en massiv, tung trafik.

Under afsnittet 'Gener ved råstofudvinding' ændres "...Hvis området senere bliver et graveområde..." til "Allerede i forbindelse med udpegning til interesseområde, påfører det...".

Konkrete eksempler på, at proceduren i miljøvurderingsloven ikke følges, indarbejdes i høringssvaret.

Resumé

Region Sjælland er i gang med at udarbejde en ny Råstofplan 2026-2037.

I den forbindelse blev gennemført en indledende høring, hvor regionen med udgangspunkt i et debatoplæg, inviterede alle til at komme med ideer og forslag til den kommende råstofplanlægning.

Nu er det administrative arbejde med råstofplanen i gang. Region Sjælland har igangsat arbejde med at miljøvurdere de områder, der er i spil til at blive udlagt til graveområder og interesseområder. I den forbindelse er udkast til miljøvurderinger sendt i partshøring til bl.a. Lejre Kommune.

Indstilling

Direktionen indstiller;

1. at partshøringssvarene godkendes.

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen

Sagsfremstilling

Region Sjælland er i gang med at udarbejde en ny Råstofplan 2026-2037.

I den forbindelse blev gennemført en indledende høring, hvor regionen med udgangspunkt i et debatoplæg, inviterede alle til at komme med ideer og forslag til den kommende råstofplanlægning. Lejre kommune bidrog med høringssvar behandlet på møde i Kommunalbestyrelsen den 24. marts 2025.

Nu er Region Sjælland i gang med at miljøvurdere de områder, der er i spil til at blive udlagt til graveområder og/eller interesseområder. I følge Lov om Miljøvurdering skal berørte myndigheder høres med henblik på at foretage en afgrænsning af miljørapportens indhold. På den baggrund har Region Sjælland sendt udkast til miljøvurderinger med tilhørende afgræsningsnotat i partshøring hos Lejre Kommune. På baggrund af partshøringen vil miljøvurderingerne blive færdiggjort og indgå i en samlet miljøvurdering af den kommende råstofplan. Forslag til Råstofplan 2026-2037 med den samlede miljøvurdering, vil senere blive sendt i offentlig høring.

Administrationen har modtaget tre udkast miljøvurderinger (inkl. afgræsningsnotat):

- Udkast til miljøvurdering af muligt nyt interesseområde ved Herslev (bilag 1 og 2)
- Udkast til miljøvurdering af muligt nyt interesseområde ved Kirke Sonnerup (bilag 3 og 4)
- Udkast til miljøvurdering af muligt nyt graveområde ved Glim (bilag 5, 6 og 7)

Administrationens forslag til partshøringssvar på miljøvurderinger af nyt interesseområde ved hhv. Herslev og Kirke Sonnerup er vedlagt dagsorden som bilag 8 og 9. Der er høringsfrist den 30. juni 2025.

Der er allerede indgivet partshøringssvar til udkast til miljøvurdering af graveområdet ved Glim. Fristen var 22. maj 2025. Høringssvar er vedlagt som bilag 10.

Af hensyn til regionens videre sagsbehandling bliver høringsberettigede bedt om at indtaste partshørings svar i et dertil indrettet IT-system. Derfor har de vedlagte svar en form, der matcher denne indtastning.

De modtagne miljøvurderinger er vedlagt som hhv. bilag 4, 5 og 6.

Herunder følger forklaring på miljøvurdering, interesseområde og graveområde:

Hvad er en miljøvurdering?

En miljøvurdering er en lovpligtig og systematisk gennemgang af de påvirkninger et projekt, plan eller program kan få for natur og miljø. Miljøvurderingen gennemføres efter en skematisk gennemgang, der sikrer en stillingtagen til alle potentielle miljømæssige konsekvenser. Forinden en miljøvurdering udarbejdes et afgrænsningsnotat, der beskriver, hvilke emner, der tages med og miljøvurderes, samt hvilke emner, der udelades fra miljøvurderingen. Det er kun emner, der påvirkes væsentligt, der skal miljøvurderes. Denne sag handler om Lejre Kommune synes, det er de rigtige emner, der miljøvurderes.

Formålet er at sikre, at konsekvenser ved en given plan (i dette tilfælde råstofplanen) kendes ved beslutningstagning.

Hvad er et interesseområde?

Et interesseområde er en arealreservation af et område, hvor regionen forventer, at der er råstoffer til fremtidig råstofindvinding. I interesseområderne er der brug for flere undersøgelser og/eller en afvejning i forhold til andre interesser, før områderne i en senere råstofplan kan udpeges til graveområder. Udpegningen giver et overblik over potentielle områder til råstofindvinding i forbindelse med fremtidige råstofplaner.

Hvad er et graveområde?

Et graveområde er et område i en råstofplan, der er udpeget som et sted, hvor der kan indvindes råstoffer. Det betyder, at området er reserveret til råstofindvinding, og hensynet til at udvinde råstoffer går som udgangspunkt forud for andre interesser.

I et graveområde har regionen identificeret en råstofforekomst, og det er vurderet, at indvindingen kan ske uden væsentlig skade på miljø og natur.

Der er ikke tvang til at udvinde råstoffer i et graveområde, men det giver muligheden for det. Hvis lodsejer ønsker at udvinde råstoffer i et graveområde, skal der søges om tilladelse.

I graveområder prioriteres råstofindvinding frem fra andre interesser, som fx byudvikling.

Lejre Kommunes høringssvar

Lejre kommunes høringssvar rummer en holdningstilkendegivelse om, at Lejre Kommune ikke ønsker arealer reserveret til råstofindvinding. Og at en udpegnings som graveområde påfører gener for borgerne i en periode uden kendt slutdato. Dette er Lejre Kommune ikke interesseret i.

Derudover rummer høringssvarene oplysninger, som administrationen mener der skal lægges yderligere vægt på i miljøvurderingen. Det er bl.a.:

- Bevaringsværdige landskaber
- Beskyttede diger og andre kulturværdier
- Rekreative værdier
- indvinding af drikkevand
- Lokalplanlagt område til solceller

Lejre Kommune finder det problematisk, at en arealreservation til interesseområde ikke skal miljøvurderes i samme grad som et graveområde. Region Sjælland vurderer, at det ikke er nødvendigt, da en arealreservationen ikke ændrer de fysiske forhold. Lejre Kommune mener, at arealreservationen lægger begrænsninger på arealet og netop er første skridt mod et graveområde og derfor bør omfattes af en mere grundig miljøvurdering. Dette fremgår også af høringssvarene.

Administrationens vurdering

Administrationen vurderer, at råstofgravning er en nødvendighed for udvikling af samfundet. Råstofgravning har dog store konsekvenser for landskabet, som i store dele af Lejre Kommune er udpeget som særligt værdifuldt landskab.

Det er desuden forbundet med væsentlige gener for borgerne, at være nabo til en råstofgrav.

Miljøvurdering af mulige interesseområder bør have et omfang, der vurderer alle tænkelige konsekvenser. En konsekvens af arealreservationen som interesseområde er netop, at arealer indenfor reservationen på sigt kan udpeges til graveområder.

Økonomi og finansiering

Høringssvar vedrørende miljøvurdering har ingen økonomiske konsekvenser for kommunen.

Bilag

Bilag 1 - Partshøring interesseområder myndigheder - Herslev

Bilag 2 - Miljøvurdering Herslev

Bilag 3 - Partshøring interesseområder myndigheder - Kirke Sonnerup

Bilag 4 - Miljøvurdering Kirke Sonnerup

Bilag 5 - Partshøring myndigheder Glim

Bilag 6 - Udkast miljøvurdering Glim

Bilag 7 - Kort over det miljøvurderede område - Glim

Bilag 8 - Høringssvar Herslev

Bilag 9 - Høringssvar Kirke Sonnerup

Bilag 10 - Høringssvar Glim

Punkt 3: TMB - Praksis for opklassificering af private fællesveje

25-002305

Beslutning

Indstillingerne anbefales.

Resumé

Administrationen modtager af og til henvendelser fra grundejere på private fællesveje med ønsket om, at deres vej optages som offentlig vej.

I denne sag forelægges forslag til praksis for håndtering af anmodninger om opklassificering af private fællesveje til offentlige veje.

Sagen forelægges Kommunalbestyrelsen, da praksis for håndtering vurderes at svare til en kvalitetsstandard, jf. delegationsplanen.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at det godkendes, at administrationen foretager en trafikal vurdering af en privat fællesvej, når en eller flere grundejere med vejret anmoder herom
2. at det godkendes, at private fællesveje som udgangspunkt ikke opklassificeres medmindre andelen af gennemkørende trafik ikke kan eller bør reduceres.

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen

Sagsfremstilling

Administrationen modtager af og til henvendelser fra tilstødende grundejere med vejret på private fællesveje, der ønsker deres vej opklassificeret til offentlig vej. Det er ofte begrundet i meget trafik, byudvikling eller økonomi.

Lejre Kommune fungerer som vejmyndighed for private fællesveje. Det betyder, at grundejere skal søge om samtykke ved eksempelvis gravearbejde, opsætning af genstande eller etablering af fartdæmpende foranstaltninger med videre. Ansvar for vedligeholdelse af vejen og dens udstyr påhviler de tilstødende grundejere i byzoner og brugerne i landzoner.

Ifølge vejloven er det Kommunalbestyrelsen, der beslutter, hvilke private fællesveje der skal optages som offentlige veje. Denne beslutning skal baseres på en samlet trafikal vurdering og må ikke alene være økonomisk begrundet, jf. vejlovens § 15. Derudover fastslår privatvejslovens § 58, at administrationen mindst hvert femte år skal vurdere, om en privat fællesvej har en så væsentlig betydning for den almene færdsel, at den bør optages som offentlig vej.

Private fællesveje er primært tiltænkt grundejere, der benytter vejen som adgangsvej til deres ejendom, og bør som udgangspunkt ikke fungere som forbindelsesveje mellem to offentlige veje.

Er der tvivl om omfanget af gennemkørende trafik, kan én eller flere grundejere med vejret anmode kommunen om at foretage en trafiktælling. I så fald er kommunen forpligtet til at gennemføre en tælling. Formålet er at afdække, hvor stor en andel af den motorkørende trafik, der udgøres af almen færdsel. Den trafikale vurdering vil derfor også typisk baseres på en trafiktælling af andelen af gennemkørende trafik.

Hvis trafiktællingen viser, at mere end 50 % af den samlede motorkørende trafik er gennemkørende, har Lejre Kommune to handlemuligheder i henhold til privatvejsloven:

1. Optage vejen som offentlig vej
2. Gennemføre færdselsregulering for at reducere den almene færdsel til under 50 %

Det vil sige, at hvis det konstateres, at en privat fællesvej anvendes til gennemkørsel, skal det vurderes, om vejen bør lukkes for gennemkørende trafik eller opklassificeres til offentlig vej.

Administrationens vurdering

Administrationen foreslår, at en screening foretages, når en eller flere grundejere med vejret til en privat fællesvej anmoder kommunen herom. Dette vurderes at være en hensigtsmæssig måde at håndtere forpligtelsen om screening. Desuden vurderes veje, når der foretages udbygning af områder, der skal kobles på eksisterende veje.

Endvidere er det administrationens praksis i dag, at private fællesveje som udgangspunkt ikke opklassificeres, medmindre særlige forhold gør det nødvendigt.

Størstedelen af de private fællesveje i Lejre Kommune er blinde boligveje, hvor en trafiktælling ikke vil vise en andel af gennemkørende trafik. Disse veje vil derfor ikke som udgangspunkt have mulighed for at blive opklassificeret.

Hvis en trafikal vurdering ikke peger på opklassificering, men administrationen anerkender, at der er gennemkørende trafik og en grundejer anmoder om en trafiktælling, er administrationen forpligtet til at gennemføre denne.

Hvis trafiktællingen viser en høj andel af gennemkørende trafik, er det administrationens praksis i dag at etablere færdselsregulerende foranstaltninger for at reducere gennemkørslen frem for at opklassificere vejen.

Tilføjet til sagen d. 12. juni 2025

Der er i alt 52 veje i Lejre Kommune, hvor kommunale veje løber over i private fællesveje og hvor vejens navn er det samme. Se Bilag 1 - Kommunale veje som løber over i private fællesveje. Det har i praksis ingen betydning for hverken borgere, beredskab eller andre, at en vej med samme vejnavn kan have forskellig status.

Økonomi og finansiering

Hvis private fællesveje optages som offentlige veje, vil der være udgifter forbundet med den almene daglige drift.

Hvis andelen af gennemkørende trafik er mere end 50 %, skal Lejre Kommune bekoste foranstaltninger, som reducerer den fremtidige trafikmængde.

Tilføjet til sagen d. 12. juni 2025

Hvis de i alt 52 veje i Lejre Kommune, hvor kommunale veje løber over i private fællesveje og hvor vejens navn er det samme, skal opklassificeres til kommunale veje, vil de årlige afledte driftsudgifter som skal tilføres Vej & Parks bevilling, udgøre et groft og vejledende overslag minimum 2,3 mio. kr.

Beregningen er baseret på gennemsnittet af driftsudgifterne for de tre veje, som indgår i sagen 'TMB – opklassificering af tre private fællesveje til offentlige veje', der også behandles af Kommunalbestyrelsen den 24. juni 2025. Specifikation af den grove og forsimplede beregning:

- Samlet årlig udgift for 3 veje: 131.950 kr.
- Gennemsnit pr. vej: 131.950 kr. / 3 = ca. 43.983 kr.
- For 52 veje: 43.983 kr. × 52 = ca. 2.287.000 kr.

Den faktiske udgift vil sandsynligvis være væsentligt højere end de 2,3 mio. kr., da de 52 veje er ældre og derfor gennemsnitligt formentlig i dårligere stand end de tre private fællesveje, som administrationen anbefaler opklassificeret til kommunale veje.

Sagens forløb

06/05/2025 Udvalget for Trafik, Miljø og Byggeri - 2022-2025

Indstillingerne anbefales

19/05/2025 Økonomiudvalget - 2022-2025

Indstillingerne anbefales, med den bemærkning at indstillingens punkt 2 tilføjes med "reduceres med mindst 50%".

Afbud:

Grethe Saabye (C)

Rikke Zwisler Grøndal (A)

Afbud: Grethe Nørtoft Saabye, Rikke Zwisler Grøndal

26/05/2025 Kommunalbestyrelsen - 2022-2025

Udsat til næste møde.

Bilag

1 - Kommunale veje som løber over i private fællesveje

Punkt 4: TMB - Opklassificering af 3 private fællesveje til offentlige veje

25-002306

Beslutning

Indstillingerne anbefales.

Resumé

På baggrund af en trafikalk vurdering af tre private fællesveje i Lejre Kommune har administrationen vurderet, at Merianhaven og Enebærvej i Hvalsø samt Vestergårdsager i Kirke Hyllinge har en væsentlig betydning for det overordnede vejnet. Derudover vurderes det, at de tilstødende grundejere er blevet stillet i en uhensigtsmæssig situation som følge af kommunens tildeling af ny vejret.

Administrationen ønsker i denne sag, at udvalget tager stilling til, hvorvidt vejene skal optages som offentlige veje.

Indstilling

Direktionen indstiller:

1. at Lejre Kommune opklassificerer stamvejene for Merianhaven, Enebærvej og Vestergårdsager fra privat fællesvej til offentlig vej
2. at udgifterne til afledt drift på årligt kr. 131.950 indarbejdes i budgetforslag 2026 og overslagsår med henholdsvis kr. 126.750 på bevilling 4.20.20 - Vej og Park og kr. 5.200 på bevilling 4.20.26 - vejbelysning og vejafvandingsbidrag

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen

Sagsfremstilling

Baseret på en trafikalk vurdering, har administrationen vurderet, at tre private fællesveje indgår i vejnettet på en sådan måde, at de bør opklassificeres ud fra et lighedsprincip. Derudover har Lejre Kommune pålagt de tilstødende grundejere en stor vedligeholdelsesbyrde som følge af, at Lejre Kommune har tildelt vejret til nye udstykninger uden at tage forbehold for den byrde, det medfører for de tilstødende grundejere.

De pågældende veje er Merianhaven fra Horseager til Persillehavens tilslutning, Enebærvej fra Horseager til Løvestikkevej samt Vestergårdsager fra Karlebyvej til den nye udstykning, Munkegården. Vejene er vist på bilag 1. Vejene defineres som stamveje, der forbinder flere boligområder og grundejerforeninger.

Den trafikale vurdering er ikke understøttet af en trafiktælling, da det ikke vil vise nogen andel af gennemkørende trafik. Alle tre veje er blinde og betjener kun trafik med vejret.

Vedligeholdelsespligt

Ifølge privatvejsloven er det ejerne af de ejendomme, der grænser op til en privat fællesvej, der har ansvaret for at holde vejen i god og forsvarlig stand i forhold til færdselsens art og omfang i en byzone. Dette omfatter blandt andet at sørge for forsvarligt afløb (jf. § 44 i privatvejsloven). Ejendomme uden vejret er undtaget.

Hvis en vej ikke vurderes at være i god og forsvarlig stand, kan kommunalbestyrelsen pålægge grundejere at udføre nødvendige arbejder. Dette kan være et enkeltstående arbejde, som ved et hul i vejen, eller et samlet arbejde, hvis flere større reparationer er nødvendige. Ifølge § 49 i privatvejsloven fordele kommunalbestyrelsen udgifterne mellem ejerne af de tilgrænsende ejendomme, hvis der ikke kan opnås enighed om fordelingen, og det er et samlet arbejde.

Administrationen har erfaret, at det kan være svært for grundejere på private fællesveje at opnå enighed om en fair fordeling af udgifterne. Jo flere grundejere og grundejerforeninger, der er involveret, desto sværere bliver det at nå til enighed. Hvis enighed ikke opnås, kan det på disse tre veje medføre, at Lejre Kommune i sidste ende vil blive nødsaget til udelukkende at pålægge de tilstødende grundejere vedligeholdelsen af stamvejene.

Mange grundejerforeninger har interne vedtægter, der beskriver, hvordan vejene inden for foreningen skal vedligeholdes. Problemet opstår, når en stamvej, der er en privat fællesvej, ligger uden for en grundejerforening. I sådanne tilfælde må

det forventes, at flere områder eller grundejerforeninger danner et fælles vejlaug for at opnå enighed om stamvejens fremtidige vedligeholdelse. Dette kan være svært i praksis og kræver fælles enighed.

Tildeling af vejret

Merianhaven, Enebærvej og Vestergårdsager har det tilfælles, at Lejre Kommune står som ejer af vejarealet. Ifølge § 26 i privatvejsloven er det ejerne af de ejendomme, som vejarealet ligger på – i dette tilfælde Lejre Kommune – der tildeler vejrettigheder. For at kunne benytte en eksisterende privat fællesvej som adgangsvej til en ny bolig, skal grundejeren(e) have fået tildelt vejret til at benytte vejen af vejens ejer. Vejens ejer kan sætte vilkår for deltagelse i vedligeholdelsen af vejen, hvis brugeren ikke er en tilstødende grundejer, så man derved sikrer deltagelse i den fremtidige vedligeholdelse.

Da Lejre Kommune er vejejer, har administrationen tildelt vejret til boligerne på Persillehaven mv. via Merianhaven, til boligerne på Løvstikkevej via Enebærvej og til boligerne i Munkegården via Vestergårdsager. Dog har administrationen ikke været opmærksom på, at hvis de nye brugere skal pålægges at deltage i vedligeholdelsen af stamvejene, skal administrationen fastsætte vilkår om, at de ejendomme, der får tildelt vejret, skal afholde en forholdsmæssig del af udgifterne til vejens fremtidige vedligeholdelse.

Da disse vilkår ikke er blevet indskrevet i erklæringerne om vejret, er vedligeholdelsespligten kun pålagt de tilstødende grundejere rent juridisk. Det betyder, at Lejre Kommune i fremtiden ikke kan pålægge eksempelvis Munkegården at deltage i vedligeholdelsen af Vestergårdsager, Løvstikkevej ikke kan pålægges at deltage i vedligeholdelsen af Enebærvej, og Persillehaven mv. ikke kan pålægges at deltage i vedligeholdelsen af Merianhaven, da de ikke er direkte tilstødende grundejere.

Dette betyder, at de tilstødende grundejere til Merianhaven, Enebærvej og Vestergårdsager er blevet pålagt endnu mere vedligeholdelse, da mere trafik øger slitagen.

Administrationens vurdering

Administrationen vurderer, at stamvejene på Merianhaven, Enebærvej og Vestergårdsager, efter de nye udstykninger er kommet til, betjener et så stort antal ejendommene, fordelt på flere grundejerforeninger, at disse veje bør opklassificeres til offentlige veje.

Derudover er de tilstødende grundejere blevet pålagt en større byrde, som administrationen vurderer som urimelig i forhold til de øgede trafikmængder på stamvejene, samt at kommunen ikke har sikret de nye udstykninger en andel af vedligeholdelsen.

Administrationen anser Merianhaven, Enebærvej og Vestergårdsager som sammenlignelige med eksempelvis Hvidtjørnealle i Kirke Hyllinge, der fungerer som en blind stamvej, fra hvilken der udspringer private fællesveje til individuelle områder. Ud fra et lighedsprincip bør veje med en sammenlignelig trafik have ens status, eller der bør arbejdes hen imod det.

Desuden vurderer administrationen, at en opklassificering af vejene til offentlige veje vil frigive tid og ressourcer for administrationen, da administrationen flere gange fungerer som mægler mellem både grundejere og grundejerforeninger. Dette er særligt tydeligt i situationer som snefald, hvor der i dag er tvivl om, hvem der har vedligeholdelsespligten.

Alle tre veje fremstår i dag i en god og forsvarlig stand, men administrationen vurderer, at vejene i fremtiden vil kræve mere administrativt arbejde i form af tilsyn og tunge afgørelser, da vejene vil forfalde over tid.

Fremadrettet vil administrationen tidligt i processen sikre afklaring af, hvorvidt en privat fællesvej skal opklassificeres eller ej i tilsvarende sager.

Økonomi og finansiering

Vej & Park har beregnet de årlige udgifter til afledt drift ved opklassificering af Vestergårdsager, Merianhaven og Enebærvej til i alt 126.750 kr. Derudover beløber udgifterne til drift, vedligeholdelse og elforbrug til vejbelysning på Vestergårdsager sig til 5.200 kr.

De samlede årlige udgifter til afledt drift udgør således 131.950 kr. Se bilag 2 – Afledte driftsudgifter Vestergårdsager, Merianhaven og Enebærvej.

Lejre Kommune afholder i forvejen udgifterne til vejbelysning på Merianhaven og Enebærvej.

Sagens forløb

06/05/2025 Udvalget for Trafik, Miljø og Byggeri - 2022-2025

Indstillingerne anbefales

19/05/2025 Økonomiudvalget - 2022-2025

Indstillingerne anbefales.

Afbud:

Grethe Saabye (C)

Rikke Zwisler Grøndal (A)

Afbud: Grethe Nørtoft Saabye, Rikke Zwisler Grøndal

26/05/2025 Kommunalbestyrelsen - 2022-2025

Udsat til næste møde.

Bilag

Kort over Merianhaven, Enebærvej og Vestergårdsager

Afledte driftsudgifter Vestergårdsager, Marianhaven og Enebærvej

Punkt 5: ØU - Godkendelse af referat

Beslutning